

ОГОЛОШЕННЯ

УДК 78.092(100)(477.83):780.647.2

Андрій ДУШНИЙ,
orcid.org/0000-0002-5010-9691
кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(Дрогобич, Львівська область, Україна) assomobile@ukr.net

Мирон ЧЕЛЯДА,
orcid.org/0009-0004-7238-280X
аспірант кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(Дрогобич, Львівська область, Україна) myron_che@ukr.net

XVII МІЖНАРОДНИЙ КОНКУРС БАЯНІСТІВ-АКОРДЕОНІСТІВ «PERPETUUM MOBILE» У ДРОГОБИЧІ: ОГЛЯД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Баянно-акордеонна весна – традиційна мистецька платформа у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка. Вона асоціюється із проведення мистецького форуму, фестивалів імпрез, конкурсу, концертів, конференції тощо. Серед грона розмаїтості, виділяється міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Perpetuum mobile», який 17 рік поспіль проводиться на базі Франкового Університету Дрогобича. Конкурс традиційний, і цього року його було проведено 1-2 травня¹.

Організатором конкурсу виступає кафедра музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки. У гроні співорганізаторів – Національна Всеукраїнська музична спілка, Асоціація баяністів та акордеоністів при НВМС та Всесвітня Конфедерація акордеоністів.

Унікальність конкурсу – у поєднанні всіх трьох ланок навчання (початкова – фахова передвища – вища мистецька освіта), що дає можливість демонстрації виконавства певного учасника чи колективу у своїй категорії. Консолідованість сольного, ансамблевого та оркестрового виконавства сприяє відстеженню здобутків та надбань учня / студента / ансамблю / оркестру у парадигмі мистецької освіти сьогодення. Водночас, визначальним постає і роль

викладача у навчально-виховному процесі становлення та розвитку музиканта.

Цьогорічний конкурс об'єднав українські навчальні заклади різних рівнів Львівської, Закарпатської, Івано-Франківської, Волинської, Тернопільської та Кіровоградської областей, міст Києва, Полтави, Дніпра, Харкова, Одеси. Серед учасників зі закордону, варто назвати представництво Польщі, Литви, Болгарії та Казахстану. Учасники виконували різноманітні конкурсні програми (від 2 до 4 творів), згідно положення, категорії та номінації.

Серед обов'язкового виконання – поліфонічна музика Й. С. Баха та сонати Д. Скарлатті. Окремого значення учасники надавали творах українських композиторів В. Власову, В. Зубицькому, Я. Олексіву, А. Білошицькому, А. Гайденку, К. Соколову, В. Дмитренку, Ю. Польовому, А. Січу, А. Марценюку, О. Іваньку, Ю. Нестеренку, В. Братанову та ін. Не поодинокими були виконання обробок українських народних пісень в опрацюванні А. Марценюка, Я. Іваніни, І. Мамайчука, В. Дяченка, М. Романишина, В. Поповича, М. Різоля. Європейська музика різних стилів та жанрів була представлена учасниками у розмаїтих виконавських ампуах.

Вагомого значення приділено формуванню складу журі, щодо єдиного професійного органу оцінювання кожного конкурсанта – його виконавства, оригінальної інтерпретації, харизми, витонченості у художньо-образній парадигмі, здатності до володіння собою та інструментом, тощо. Журі працювало у он-лайн-форматі та оф-лайн прослуховуванні. Оцінювання велось за 25-бальною системою.

¹ XVII міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Perpetuum mobile», XI міжнародна науково-практична конференція «Музичне мистецтво XXI століття: історія, теорія, практика» (ДДПУ ім. І. Франка, 1–2 травня 2026 року): програма / [ред.-упоряд. А. Душний]. Дрогобич: Посвіт, 2026. 20 с.

До першого складу журі було запрошено: віце-президента «Confédération Mondiale de l'Accordéon», директора Британського коледжу акордеоністів, професора **Раймонда Боделла** (Белика Британія); професора Литовської академії музики і театру, експерта в області вищої музичної освіти **Едуардаса Габніса** (Литва); професора акордеону Консерваторії «Jesús de Monasterio» у Сантандері, композитора **Горку Хермосу** (Іспанія); професора акордеону Національної школи музичного і танцювального мистецтва імені Добрини Петкова **Олександра Марінова** (Болгарія); заслуженого діяча мистецтв України, кандидата мистецтвознавства, професора кафедри народних інструментів Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка, композитора **Ярослава Олексіва** (Львів, Україна).

«Живе» виконання оцінювали: народний артист України, професор кафедри народних інструментів Одеської національної музичної академії ім. А. Нежданової **Володимир Мурза**; заслужений діяч мистецтв України, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри народних інструментів Харківської державної академії культури **Андрій Сташевський**; викладач-методист, голова циклової комісії народних інструментів Тернопільського мистецького фахового коледжу ім. С. Крушельницької **Михайло Дмитришин**.

Важливим фактором постає поєднання виконавської традиції із науковим осмисленням виконавського музикознавства сучасності. У цьому контексті значну роль відводиться проведенню наукового спілкування у форму конференції. 1 травня, у рамках конкурсу відбулась XI міжнародна науково-практична конференція «Музичне мистецтво XXI століття: історія, теорія, практика» (платформа ZOOM).

Науково-мистецька подія стала новою сторінкою у виокремленні сучасної наукової парадигми. Обґрунтовані різновекторні питання музикознавства та музичного виконавства розкриває низка наукових пошуків Б. Водяного, А. Сташевського, О. Бензюка, В. Зайця, А. Душного, О. Катрич, О. Лігоцького, Д. Снігірєва, М. Стреначікової, В. Андрієвської, О. Андрієвської, М. Шумського, Л. Шумської, М. Варакути, Ю. Заєць, М. Василечка, Т. Круліковської, В. Мурзи.

Невід'ємною частинною виконавського музикознавства сучасності постає теорія та практика академічного інструментального мистецтва. Тут, виокремлюються дослідження Г. Агратіни, В. Дутчак, Я. Олексіва, О. Володька, А. Стрільця, М. Малахової, Ю. Шутки, А. Борангулової, Р. Боделла, Е. Габніса, Г. Хермоси, О. Марінова, В. Шафети.

Ведеться постійний пошук нових форм та методів роботи з дітьми у мистецьких школах та загальноосвітніх закладах на уроках музичного мистецтва. Тому, пріоритетною складовою музичної та мистецької педагогіки постають інновації на основі передового викладацького досвіду, аналізу певних процесів, активізації нових методик, методичних принципів та методології загалом. Варті уваги нові дослідження А. Бойчук, А. Сікорської, В. Салія, С. Ондрейквої, Т. Дякун, І. Клеснякової, М. Лавренюк, В. Поповича, З. Припін, І. Мельник.

У реаліях сьогодення, дедалі помітніше посідає композиторська творчість крізь призму різноманітного написання, але із ключовим вектором професійної реалізації у навчальному чи концертному плані. Відтак, розкриваються грані дослідницького спектру. У рамках даної конференції, своїми дописами та науковими віднайденнями поділился О. Изваріна, Н. Сторонська, Н. Башмакова, Р. Чворсюк, Н. Юзюк, С. Гаврилюк, В. Годьмаш, Т. Сидорець, П. Гільченко, Л. Тарас, Н. Стельмашук, М. Манчишин, І. Вавренчук.

Концертна діяльність у рамках конкурсу має свою особливість та постає відзеркаленням тенденцій сучасного академічного виконавства.

Виступ на концерті-відкриті був презентований творчим стипендіатом Президента України, студентом другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності В5 Музичне мистецтво Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка Ростиславом Чворсюком (клас професора Андрія Душного). У його виконанні звучала оригінальна баянна композиція Ігоря Саєнка «Why?», у витонченому інтерпретаційному відчутті виконавської філігранності та наповненому розкритті художньо-образної структури музичного полотна. «Танго для Клода» Р. Гальяно та «Анантанго» Г. Хермоси перенесли слухача у світ контрастів, пристрасті та манери виконавської інтерпретації крізь призму особливості стильового та жанрового відчуття. Оркестровий супровід у фортепіанному викладі забезпечила кандидат мистецтвознавства, провідний концертмейстер та доцент кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки Наталія Сторонська.

Традиційними постають вечірні концерти. Цього разу, це – концерт композитора Ярослава Олексіва. Творчість мистця багатогранна та різножанрова. У барвах його музики переплітаються твори для баяна-акордена, бандури, оркестру українських народних інструментів, аранжування для камерного та симфонічного оркестру тощо. Даний концерт мав свою особливість.

По-перше – звучала присвята пам'яті дружини Галини «Романс для Тебе», у виконанні музикантів різних країн на чолі із президентом СМА Фредеріком Дешампом².

По-друге – певні включення відео-виступів синочка Ромчика, на очах якого, рашиська ракета вбила його маму в липні 2022 року у Вінниці, а він – перенісши кому та 36 операцій бореться за своє майбутнє. Сьогодні, його меседж у світі звучить так: «Коли ми разом – ми сильні! Ніколи не здавайтесь!»³. Саме так, маленька дитина закликає світ об'єднатися проти рашиського терору.

По-третє. Баянна музика композитора звучала у відео-ілюстрації («Let's run in jazz») авторського виконання. Твір «Одкровення» на високому духовному піднесенні виконав дрогобицький баяніст Ростислав Чворсюк. Музичні ілюстрації до драматичної поеми Олександра Олеся «Ніч на Полонині» (1-3 чч.), «Елегія» пам'яті Ярослава Мозіля та «Токата» отримали особливу інтерпретаційну модель самовираження у виконанні лауреата Трофею світу по акордеону, студента Львівської національної музичної академії імені Миколи Лисенка Артема Іщенко (клас професора Ярослава Олексіва).

По-четверте. Прем'єрне виконання фортепіанного циклу Ярослава Олексіва до анімаційних мультфільмів: «The Easy Life», «Poilus», «Scarlett», «Clockwork» та «Roto». У композиторському задумі, через музику та анімацію передається жахіття російсько-української війни та її наслідки. У цьому контексті, вирізняється щирість почуттів, боротьба та незламність духу українських дітей. Композитор звуками музики розкриває глибину супротиву та боротьбу українського народу з рашизмом. Епілог – серця українських дітей б'ються в унісон по при всі негаразди та виклики життя! Перше виконання творів було запропоновано та реалізовано дрогобицькою піаністкою Наталією Сторонською.

У рамках конкурсу, на постійній основі відбувається процес взаємообміну досвідом. Своїми секретами педагогічної майстерності діляться члени журі. Цього року, до проведення майстер-

класів або відкритого уроку було залучено професорів Володимира Мурзу та Андрія Сташевського. Можливість спостерігати за роботою над певними аспектами виконавської майстерності, черпати теоретичні знання та їх практичну значущість мали всі присутні. Таке спілкування дає можливість глибокого пізнання тонкощів роботи на окремими епізодами у творі. Розвиток певного мотиву або речення і його значення у загальній конструкції твору, відпрацювання штриха, ритму, динаміки, звукової виразності, тощо – методична складова формування нового бачення, розуміння музики та особливостей її виконання.

Протягом двох днів, у фойє Університету було розміщено виставку баянів-акордеонів провідних італійських виробників «АССОВАН». Таку можливість надав випускник Університету, сьогодні – директор Нижньоворітської школи мистецтв Юрій Ісевич. Кожен бажаючий мав нагоду спробувати звучання інструментів, розкрити для себе палітру регістрової барви, практичність та доступність у використанні. Адже, навчання на якісному інструментарії – запорука успіху у формуванні учня-музиканта та розвитку його музично-слухового апарату.

Найвищі нагороди конкурсу «Perpetuum mobile 2026» – Гран-Прі здобули:

– Ігор Прохорчук (Львівський державний музичний ліцей ім. С. Крушельницької, клас заслуженого діяча мистецтв України Ярослава Олексіва);

– Роксолана Роля (Тернопільський мистецький фаховий коледж ім. С. Крушельницької, клас Михайла Дмитришина).

Таким чином, XVII міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Perpetuum mobile» перегорнув чергову сторінку історії конкурсно-фестивального руху Дрогобиччини ХХІ століття. Конкурс – сприяє виявленню нових імен музикантів та колективів різних рівнів навчання, що у свою чергу дає мотивацію популяризації баянно-акордеонного мистецтва серед молоді (особливо – у закладах початкової мистецької освіти). Конкурс – постає утвердженням ідейності популяризації української баянної музики написаної як професійними композиторами так і викладачами-практиками або самими виконавцями. Конкурс – в котре підтвердив високий виконавський рівень учасників та їх географічне представництво. Тому, конкурс баяністів-акордеоністів «Perpetuum mobile» у Дрогобичі – школа формування нової генерації музикантів, виконавців, педагогів на основі сталих традицій, нових привнесень, мистецьких орієнтирів й експериментів у музичній парадигмі соціокультурного простору сьогодення.

² https://www.youtube.com/watch?v=HHo3AGcm58I&time_continue=2&source_ve_path=NzY3NTg&embeds_referring_euri=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2Fsearch%3Fq%3D%25D0%25BE%25D0%25BB%25D0%25B5%25D0%25BA%25D1%2581%25D1%2596%25D0%25B2%25D1%2580%25D0%25BE%25D0%25BC%25D0%25B0%25D0%25BD%25D1%2581%25D0%25B4%25D0%25BB%25D1%25

³ <https://www.youtube.com/watch?v=qHongTICIQg&t=4s>